

1 Bronnen van geldend recht

1.1 Regels van nationaal recht

In Kroatië zijn het internationaal privaatrecht en het procesrecht grotendeels gecodificeerd bij de wet tot regeling van wetsconflicten met derde landen op bepaalde gebieden ("wet inzake wetsconflicten"; ZRS) (Staatscourant van de Republiek Kroatië, nr. 53/91).

1.2 Geldende multilaterale verdragen

Verdrag betreffende de burgerlijke rechtsvordering, Den Haag 1954;

Verdrag inzake de wetsconflicten betreffende de vorm van testamentaire beschikkingen, Den Haag 1961;

Verdrag inzake de wet welke van toepassing is op verkeersongevallen op de weg, Den Haag 1971;

Verdrag inzake de wet welke van toepassing is op de aansprakelijkheid wegens producten, Den Haag 1973.

1.3 De belangrijkste bilaterale verdragen

De Republiek Kroatië is krachtens een verklaring van voortgezette gebondenheid partij bij meerdere internationale bilaterale verdragen, zoals verdragen inzake wederzijdse rechtshulp, consulaire overeenkomsten, handels- en scheepvaartverdragen. Met een aantal landen zijn verdragen inzake wederzijdse rechtshulp gesloten, die tevens een regeling voor de oplossing van wetsconflicten bevatten:

het Verdrag met Oostenrijk inzake uitwisseling van juridische informatie van 1954, Wenen, 16 december 1954;

het Verdrag met Bulgarije inzake wederzijdse rechtshulp van 1956, Sofia, 23 maart 1956.

het Verdrag met de Republiek Tsjechië tot regeling van de rechtsbetrekkingen in burgerlijke, familie- en strafzaken Belgrado, 20 januari 1964;

het Verdrag met Griekenland inzake uitwisseling van juridische informatie van 1959, Athene, 18 juni 1959;

het Verdrag met Hongarije inzake uitwisseling van juridische informatie van 1968.

2 Toepassing van de conflictregels

2.1 Ambtshalve toepassing van de conflictregels

In het geval van rechtskwesties met een internationaal element passen de rechtbanken het internationaal privaatrecht op drie manieren toe, namelijk op grond van: conflictregels, voorrangregels en speciale materiële regels.

2.2 Renvoi (herv verwijzing, verdere verwijzing)

In het Kroatische internationaal privaatrecht is in artikel 6 van de wet inzake wetsconflicten bepaald dat indien krachtens de bepalingen van die wet, het recht van een derde staat moet worden toegepast, de regels van die derde staat die het toepasselijke recht aanwijzen in aanmerking zullen worden genomen.

Indien de regels van een derde staat tot bepaling van het toepasselijke recht naar het recht van de Republiek Kroatië verwijzen, wordt het Kroatische recht toegepast zonder dat rekening wordt gehouden met de regels die naar een ander toepasselijk recht verwijzen.

2.3 Wijziging aanknopingspunt

De wet inzake wetsconflicten regelt deze kwestie over het algemeen niet, maar deze wet bevat wel bijzondere bepalingen die in dergelijke gevallen van toepassing zijn. Zo is bijvoorbeeld in artikel 35, lid 1, bepaald dat het toepasselijke recht in geval van een echtscheiding het recht is van de staat waarvan de echtgenoten onderdaan zijn op het tijdstip van inleiding van de gerechtelijke procedure. Voorts is in artikel 45, lid 1, bepaald dat de gevolgen van adoptie worden beoordeeld op grond van het recht van de staat waarvan de geadopteerde en de adoptant onderdaan zijn op het tijdstip dat de adoptie tot stand komt.

In het algemeen dient bij elk specifiek geval te worden vastgesteld of een juridische situatie is beëindigd, permanent is of nog in ontwikkeling is. Indien een conflictregel een permanente situatie beheerst, wordt het ontstaan van die situatie in juridische zin beheerst door het dan geldende toepasselijke recht, en indien dat leidt tot een wijziging van het statuut, worden de gevolgen van een dergelijke juridische situatie beoordeeld in overeenstemming met het nieuwe recht dat vanaf dat tijdstip van toepassing is.

Ten aanzien van de verkrijging van eigendomsrechten en andere zakelijke rechten, die worden beoordeeld overeenkomstig het recht van de plaats waar de zaak zich bevindt, geldt dat een eigendomsrecht dat is verkregen ingevolge een eerder statuut, geldig blijft ook als het nog niet is verkregen op grond van het nieuwe statuut. Indien het eigendomsrecht op een roerende zaak echter niet op grond van een eerdere wet is verkregen, omdat een dergelijke juridische *modus* niet bestaat, vindt de verkrijging plaats zodra de roerende zaak op het grondgebied aankomt van de staat die voor de verkrijging een dergelijke *modus* niet vereist.

2.4 Niet-toepassing van conflictregels in uitzonderingsgevallen

a) Openbare orde

In artikel 4 van de wet inzake wetsconflicten is bepaald dat het recht van een vreemde staat niet wordt toegepast indien de gevolgen van de toepassing in strijd zijn met de fundamentele beginselen die zijn vastgesteld in de Grondwet van de Republiek Kroatië.

Behalve de genoemde bepaling van artikel 4 van de wet inzake wetsconflicten, die moet worden geïnterpreteerd als een maatregel tot bescherming van de fundamentele rechten, de vrijheden, de mensenrechten en de burger, vallen onder het begrip openbare orde ook de bepalingen van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden van 1950.

De exceptie van de openbare orde zorgt niet alleen voor een bescherming van het nationale recht tegen de toepassing van vreemd materieel recht. Of het gegrond is een beroep te doen op de bescherming van de nationale openbare orde hangt onder meer af van de vraag of het te beslechten geschil nauw verband houdt met het nationale grondgebied en het aldaar toepasselijke recht, dat wil zeggen de *lex fori* (het recht van het land waar de rechtsvordering wordt ingesteld). Een dergelijke band bestaat wanneer de toepassing van het vreemde recht meer blijvende gevolgen heeft op het nationale grondgebied.

b) Voorrangregels

Soms worden situaties die zich voordoen in een internationale context beheerst door speciale *lex fori*-regels, die meestal worden aangeduid als voorrangregels. Deze regels zijn opgenomen in dezelfde wet als de conflictregels, maar ze kunnen soms ook in andere wetten worden gevonden.

2.5 Vaststelling van de inhoud van buitenlands recht

De rechtbank of een andere bevoegde instantie dient ambtshalve de inhoud van het vreemd recht vast te stellen overeenkomstig artikel 13, lid 1, van de wet inzake wetsconflicten. In artikel 13, leden 2 en 3, van de wet inzake wetsconflicten is bepaald dat een rechtbank of een andere bevoegde instantie informatie over het vreemde recht kan opvragen bij het Kroatische ministerie van Justitie. Maar ook de procespartijen kunnen een authentieke akte indienen betreffende de inhoud van het vreemde recht.

3 De conflictregels

3.1 Contractuele verbintenissen en rechtshandelingen

De wet inzake wetsconflicten (ZRS) is de bron van de conflictregels.

In artikel 19 van deze wet is bepaald dat het recht dat van toepassing is op overeenkomsten, het is recht dat de contractpartijen hebben gekozen, tenzij in de genoemde wet of een internationaal verdrag anders is bepaald.

In artikel 20 is bepaald dat indien er geen toepasselijk recht is gekozen en de bijzondere omstandigheden van de zaak niet naar een ander recht verwijzen, het volgende recht moet worden toegepast:

1. voor een verkoopovereenkomst betreffende roerende zaken - het recht van het land waar de verkoper zijn woonplaats of hoofdvestiging heeft op het tijdstip van aanvaarding van het aanbod;
2. voor een dienstverleningsovereenkomst of een bouwcontract - het recht van het land waar de dienstverlener (of de ondernemer) zijn woonplaats of hoofdvestiging heeft op het tijdstip van aanvaarding van het aanbod;
3. voor een procuratieovereenkomst - het recht van het land waar de procuratiehouder zijn woonplaats of hoofdvestiging heeft op het tijdstip van aanvaarding van het aanbod;
4. voor een agentuurovereenkomst - het recht van het land waar de agent zijn woonplaats of hoofdvestiging heeft op het tijdstip van aanvaarding van het aanbod;
5. voor een commissie-overeenkomst - het recht van het land waar de commissionair zijn woonplaats of hoofdvestiging heeft op het tijdstip van aanvaarding van het aanbod;
6. voor een vervoersovereenkomst - het recht van het land waar de vervoerder zijn woonplaats of hoofdvestiging had op het tijdstip van aanvaarding van het aanbod;
7. voor een huurovereenkomst betreffende roerende zaken - het recht van het land waar de verhuurder zijn woonplaats of hoofdvestiging heeft op het tijdstip van aanvaarding van het aanbod;
8. voor een leningsovereenkomst - het recht van het land waar de geldverstrekker zijn woonplaats of hoofdvestiging heeft op het tijdstip van aanvaarding van het aanbod;
9. voor een gebruiksovereenkomst - het recht van het land waar de lener zijn woonplaats of hoofdvestiging heeft op het tijdstip van aanvaarding van het aanbod;
10. voor een overeenkomst inzake bewaargeving - het recht van het land waar de bewaarnemer zijn woonplaats of hoofdvestiging heeft op het tijdstip van aanvaarding van het aanbod;
11. voor een overeenkomst inzake entrepot - het recht van het land waar de entrepouhouder zijn woonplaats of hoofdvestiging heeft op het tijdstip van aanvaarding van het aanbod;
12. voor een vervoersovereenkomst - het recht van het land waar de vervoerder zijn woonplaats of hoofdvestiging heeft op het tijdstip van aanvaarding van het aanbod;
13. voor een verzekeringsovereenkomst - het recht van het land waar de verzekeraar zijn woonplaats of hoofdvestiging heeft op het tijdstip van aanvaarding van het aanbod;
14. voor een auteursovereenkomst - het recht van het land waar de auteur zijn woonplaats of hoofdvestiging heeft op het tijdstip van aanvaarding van het aanbod;
15. voor een schenkingsovereenkomst - het recht van het land waar de schenker zijn woonplaats of hoofdvestiging heeft op het tijdstip van aanvaarding van het aanbod;
16. voor beurstransacties - het recht van het land waar het beurskantoor is gevestigd;
17. voor een overeenkomst inzake onafhankelijke bankgaranties - het recht van het land waar de borg zijn hoofdvestiging heeft op het tijdstip van sluiting van de overeenkomst;
18. voor een overeenkomst inzake de overdracht van technologie (o.a. licenties) - het recht van het land waar de begunstigde van de overdracht zijn hoofdvestiging heeft op het tijdstip van sluiting van de overeenkomst;
19. voor reële vorderingen op grond van een arbeidsovereenkomst - het recht van de staat waar de arbeid wordt of is verricht;
20. voor alle overige overeenkomsten - het recht van het land waar de aanbieder zijn woonplaats of hoofdvestiging heeft op het tijdstip van aanvaarding van het aanbod.

3.2 Niet-contractuele verbintenissen

Bepalingen over het recht dat van toepassing is op niet-contractuele verbintenissen zijn zowel opgenomen in de wet inzake wetsconflicten als in de internationale verdragen (Verdrag inzake de wet welke van toepassing is op verkeersongevallen op de weg, Den Haag 1971).

De wet inzake wetsconflicten bevat bepalingen betreffende het recht dat van toepassing is op ongerechtvaardigde verrijking, zaakwaarneming, niet-contractuele verbintenissen die niet voortvloeien uit aansprakelijkheid voor schade, en buitencontractuele aansprakelijkheid voor schade.

Het recht dat buitencontractuele aansprakelijkheid beheerst, is of het recht van het land waar het feit heeft plaatsgevonden, of het recht van het land waar de gevolgen zich hebben voorgedaan, afhankelijk van welk recht voor de benadeelde partij het gunstigst is. Indien een feit waaruit een verplichting tot schadevergoeding voortvloeit, zich voordoet aan boord van een schip op volle zee of aan boord van een vliegtuig, wordt het recht van de vlaggenstaat of het recht van het land van inschrijving van het vliegtuig, beschouwd als het recht van het land waar het feit heeft plaatsgevonden dat de verplichting tot schadevergoeding heeft doen ontstaan.

Ongerechtvaardigde verrijking wordt beheerst door het recht dat van toepassing is op de rechtsbetrekking die is ontstaan, die naar verwachting zou zijn ontstaan of die had moeten ontstaan en die de verrijking heeft veroorzaakt. Wat zaakwaarneming betreft is het recht van het land waar de waarneming heeft plaatsgevonden van toepassing. Verplichtingen die voortvloeien uit het gebruik van zaken zonder opdracht tot waarneming en buitencontractuele verplichtingen die niet voortkomen uit aansprakelijkheid voor schade worden beheerst door het recht van het land waar de feiten zich hebben voorgedaan die de verplichting hebben doen ontstaan.

3.3 De burgerlijke staat van personen (naam, woonplaats, handelingsbekwaamheid)

Het recht dat van toepassing is op de rechts- en handelingsbekwaamheid van een natuurlijke persoon is het recht van de staat waarvan hij onderdaan is. Een natuurlijke persoon die handelingsonbekwaam is op grond van het recht van de staat waarvan hij onderdaan is, is bekwaam handelingen te verrichten wanneer hij handelingsbekwaam is op grond van het recht van de staat waar de verplichting is ontstaan.

3.4 Afstamming en adoptie

De betrekkingen tussen ouders en kinderen worden beheerst door het recht van de staat waarvan zij onderdaan zijn.

Indien de ouders en kinderen een verschillende nationaliteit hebben, is het recht van de staat waar zij hun woonplaats hebben van toepassing.

Indien de ouders en kinderen een verschillende nationaliteit hebben en niet in dezelfde staat woonachtig zijn, is het recht van de Republiek Kroatië van toepassing als het kind of een van de ouders een Kroatische staatsburger is.

De erkenning, vaststelling of ontkenning van het vader- of moederschap wordt beheerst het recht van de staat waarvan de persoon die voorwerp is van de erkennings-, vaststellings- of ontkenningprocedure van het vader- of moederschap, onderdaan was op het tijdstip van de geboorte van het kind.

3.4.1 Adoptie

De voorwaarden omtrent adoptie en de herroeping van adoptie worden beheerst door het recht van de staat waarvan de adoptant en de geadopteerde onderdaan zijn.

Wanneer de adoptant en de geadopteerde een verschillende nationaliteit hebben, worden de voorwaarden omtrent de adoptie en de herroeping van adoptie die zijn vastgesteld in de rechtsstelsels van de staten waarvan zij ieder onderdaan zijn, cumulatief toegepast.

Indien echtgenoten gezamenlijk een kind adopteren is, behalve het recht van de staat waarvan de geadopteerde onderdaan is, tevens het recht van de staat waarvan ieder van de echtgenoten onderdaan is van toepassing op de voorwaarden voor de totstandkoming of de herroeping van de adoptie.

De formele vereisten inzake adoptie worden beheerst door het recht van de staat waar de adoptie tot stand komt.

De gevolgen van de adoptie worden beheerst door het recht van de staat waarvan de adoptant en de geadopteerde op het tijdstip van de adoptie onderdaan zijn.

Indien de adoptant en de geadopteerde een verschillende nationaliteit hebben, is het recht van de staat van hun woonplaats van toepassing.

Indien de adoptant en de geadopteerde een verschillende nationaliteit hebben en niet in dezelfde staat woonachtig zijn, is het recht van de Republiek Kroatië van toepassing als een van hen een Kroatische staatsburger is.

Indien noch de adoptant noch de geadopteerde onderdaan is van de Republiek Kroatië, is het recht van de staat waarvan de geadopteerde onderdaan is van toepassing.

3.5 Huwelijk, ongehuwd samenwonen en geregistreerd partnerschap, echtscheiding, scheiding van tafel en bed, onderhoudsverplichtingen

3.5.1 Huwelijk

Het recht dat de voorwaarden voor het sluiten van een huwelijk beheerst, is voor iedere persoon het recht van de staat waarvan hij onderdaan is op het tijdstip van voltrekking van het huwelijk.

Ook al is voldaan aan de voorwaarden voor het sluiten van een huwelijk op grond van het recht van de staat van de persoon die in het huwelijk wil treden ten overstaan van de bevoegde autoriteiten van de Republiek Kroatië, wordt geen toestemming gegeven voor het huwelijk indien er op grond van het Kroatische recht beletselen bestaan ten aanzien van deze persoon, zoals het bestaan van een eerder huwelijk, verwantschap of handelingsonbekwaamheid.

De formele vereisten betreffende het huwelijk worden beheerst door het recht van de staat waar het huwelijk wordt voltrokken.

Het recht dat van toepassing is op de ongeldigheid van het huwelijk (non-existentie of nietigheid) is het recht op grond waarvan het huwelijk is voltrokken.

Echtscheiding wordt beheerst door het recht van de staat waarvan beide echtgenoten onderdaan zijn op het tijdstip waarop de aanvraag tot echtscheiding wordt ingediend. De rechtsstelsels van de staten waarvan elk van de partijen onderdaan is, worden cumulatief toegepast.

3.5.2 Ongehuwd samenwonen en geregistreerd partnerschap

Vermogensrechtelijke betrekkingen van personen die ongehuwd samenwonen, worden beheerst door het recht van de staat waarvan zij onderdaan zijn.

Indien deze personen een verschillende nationaliteit hebben, is het recht van de staat van hun gemeenschappelijke woonplaats van toepassing.

3.5.3 Echtscheiding en scheiding van tafel en bed

Echtscheiding wordt beheerst door het recht van de staat waarvan beide echtgenoten onderdaan zijn op het tijdstip waarop de aanvraag tot echtscheiding wordt ingediend. De rechtsstelsels van de staten waarvan elk van de partijen onderdaan is, worden cumulatief toegepast.

3.5.4 Onderhoudsverplichtingen

Het recht dat van toepassing is op onderhoudsverplichtingen jegens familieleden, andere dan ouders en kinderen, of op onderhoudsverplichtingen die zijn aangegaan op grond van het huwelijk (verwantschap), is het recht van de staat waarvan de onderhoudsplichtige onderdaan is.

3.6 Huwelijksvermogensrecht

De persoonlijke en vermogensrechtelijke betrekkingen tussen echtgenoten wordt beheerst door het recht van de staat waarvan zij onderdaan zijn.

Indien de echtgenoten een verschillende nationaliteit hebben, is het recht van de staat waar zij woonachtig zijn van toepassing. Indien de echtgenoten een verschillende nationaliteit hebben en niet in dezelfde staat woonachtig zijn, is het recht van hun laatste gemeenschappelijke woonplaats van toepassing.

Indien het toepasselijke recht niet op bovengenoemde manier kan worden vastgesteld, is het recht van de Republiek Kroatië van toepassing. Huwelijksvoorwaarden worden beheerst door het recht dat van toepassing was op de persoonlijke betrekkingen en het wettelijke huwelijksvermogensregime op het tijdstip dat het huwelijk werd voltrokken.

Indien in de wet is bepaald dat de echtgenoten kunnen kiezen welk recht de huwelijksvoorwaarden beheerst, is het recht dat zij hebben gekozen het toepasselijke recht.

3.7 Erfrecht

Erfopvolging wordt beheerst door het recht van de staat waarvan de erfflater onderdaan was op het tijdstip van het overlijden.

Het recht dat van toepassing is op de bekwaamheid om een testament te maken is het recht van de staat waarvan de testateur onderdaan was op het tijdstip dat het testament werd opgemaakt.

Een testament is formeel geldig wanneer voldaan is aan de vormvoorschriften van:

- 1) het recht van de staat waar het testament is opgesteld;
- 2) het recht van de staat waarvan de testateur onderdaan was, hetzij op het tijdstip waarop zijn testament werd gepasseerd, hetzij op het tijdstip van het overlijden;
- 3) het recht van de staat waar de testateur zijn woonplaats had, hetzij op het tijdstip waarop zijn testament werd gepasseerd, hetzij op het tijdstip van het overlijden;
- 4) het recht van de staat waar de testateur zijn woonplaats had, hetzij op het tijdstip zijn testament werd gepasseerd, hetzij op het tijdstip van het overlijden;
- 5) het recht van de Republiek Kroatië;
- 6) met betrekking tot onroerende zaken - eveneens het recht van de staat waar de onroerende zaak is gelegen.

3.8 Goederenrecht

Op overeenkomsten met betrekking tot onroerende zaken is het uitsluitend recht van de staat op het grondgebied waarvan de onroerende zaak is gelegen van toepassing.

3.9 Insolventie

In de faillissementswet is in artikel 303 het fundamentele beginsel vastgelegd dat de gevolgen van een faillissementsprocedure worden bepaald op grond van het recht van de staat waar de procedure is ingeleid.

Laatste update: 12/11/2018

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJV-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJV en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.